

בעניין:

יורם גרניט, ת.ז. 57088767
באמצעות ב"כ עוה"ד מיכאל בך ואו רון לדרמן
אצל מיכאל בך ושות', משרד עו"ד ונוטריון
מרח' ויצמן 2, תל אביב, 64239
מגדל אמות השקעות (קומה 6)
טל': 03-6932833, פקס': 03-6932834

"המבקש";

- נ ג ד -

ובעניין:

כלל חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 520024647
מרח' דרך מנחם בגין 48
תל אביב 66180

"המשיבה"

בקשה לאישור התובענה כייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות כדלקמן:

א. להכיר בתובענה המוגשת על ידי המבקש בתיק זה נגד המשיבה כתובענה ייצוגית, על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").

ב. בתוך כך, מתבקש בית המשפט להגדיר את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית באופן הבא:

"כל מי שהייתה בבעלותו קודם לכניסתו לתוקף של חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח - 2008, הן פוליסה הונית של המשיבה והן פוליסה קצבתית (בין אם של המשיבה ובין אם של חברת ביטוח אחרת), ואשר בעקבות התיקון הנ"ל לחוק לא קיבל מקדם קצבה בפוליסה ההונית או שקיבל בפוליסה ההונית מקדם קצבה גרוע ממקדם הקצבה בפוליסה הקצבתית שלו";

ג. להורות למשיבה לחדול ממדיניותה הפסולה, ולהצמיד לפוליסה ההונית של לקוחותיה את אותו מקדם קצבה שהיה קיים להם קודם לתיקון לחוק בפוליסה הקצבתית.

ד. לחילופין, לחייב את המשיבה לאפשר למבקש ויתר חברי הקבוצה להפריש את מלוא כספי החיסכון הפנסיוני, באופן רטרואקטיבי החל ממועד כניסתו לתוקף של התיקון לחוק, וכן מעתה ואילך, לפוליסה הקצבתית, בעלת מקדם הקצבה העדיף.

ה. לחילופין, לחייב את המשיבה לפצות את המבקש ואת יתר חברי הקבוצה בגובה הנזק שגרמה ממדיניותה הפסולה לזכויותיהם הפנסיוניות של חברי הקבוצה או בגובה התעשרותה על חשבון חברי הקבוצה כתוצאה ממדיניותה הפסולה הנ"ל.

- ו. להערכת המבקש, כמפורט בפרק ד' להלן, ההיקף השנתי של הפיצוי הכספי לחברי הקבוצה מוערך בכ- 106,900,000 ₪.
- ז. לקבוע כי המבקש המייצג בתובענה זו יהיה מר יורם גרניט, וכי הקבוצה תיוצג על ידי משרד הח"מ.
- ח. לפסוק פיצוי מיוחד למבקש ושכר טרחה ראוי לבאי כוחו, על שטרחו ונקטו בהליכים במסגרת תובענה זו.
- ט. ליתן כל סעד אחר שבית המשפט הנכבד ימצא לנכון ולמתאים בנסיבות העניין.
- י. לחייב את המשיבה בהוצאות בקשה זו ובשכר טרחת עו"ד בתוספת מע"מ כדין.

ואלה נימוקי הבקשה:

א. עניינה של הבקשה

1. עניינה של הבקשה בהתנהלות פסולה של המשיבה, אשר ניצלה שלא כדין ובאופן פסול תיקון חקיקה שנעשה בשנת 2008 בשוק הביטוח הפנסיוני, שמטרתו הייתה להבטיח קצבה חודשית הולמת למבוטחים בגיל הפרישה, לשם גריפת רווחים עצומים על חשבון לקוחותיה, תוך שהיא גורמת לפגיעה בזכויותיהם הפנסיוניות, תוך שהיא מסתירה את מדיניותה הפסולה, ותוך שהיא זורעת ערפל בדבר הפעולות שנקטה, ומבלי שטרחה להביא לידיעת לקוחותיה את השינויים שביצעה בפוליסות שלהם, ואת ההשלכות של השינויים הנ"ל, והנזקים שהיא גורמת לזכויותיהם הפנסיוניות.
2. ביסוד התביעה עומדת פגיעה בזכויות מבוטחים הנובעת מפעולות המשיבה על רקע תיקון מספר 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ח - 2008 שנכנס לתוקף ביום 21.1.2008, לפיו החל ממועד כניסתו לתוקף של התיקון, לא ניתן יותר להפקיד כספים למטרת משיכת סכום הוני חד פעמי במועד הפרישה, כך שהחל ממועד התיקון ניתן להפקיד כספים למטרת קצבה בלבד. מאחרי חוק זה עמד הרצון להבטיח שיעמוד לזכות המבוטחים תשלום חודשי קבוע שיאפשר להם להתקיים בכבוד, כאשר הנגיסה מסכומים אלה עומדת בניגוד למטרת המחוקק.
3. כפי שיפורט להלן, במקום ליישם את התיקון לחוק באופן סביר והוגן שלא יפגע במבוטחיה, בחרה המשיבה לנצל את התיקון לחוק באופן פסול כדי להגדיל את רווחיה, ע"י הרעת מקדם הקצבה של מבוטחיה, ודרך כך, להקטנת הקצבה החודשית שתידרש לשלם להם בגיל הפרישה, תוך שהיא מסבה למבוטחיה נזקים כבדים, תוך התעשרות על חשבונם, ותוך פעולה בניגוד למטרות החוק.

ב. העובדות הצריכות לענייננו

4. המבקש, מר יורם גרניט, הינו לקוח של המשיבה, ומבוטח בפוליסות ביטוח מנהלים שרכש אצלה.
  5. עפ"י אתר האינטרנט של המשיבה, קבוצת כלל (עליה נמנית המשיבה) מחזיקה בכ-15% משוק החיסכון ארוך הטווח, כהגדרתו על ידי המפקח על הביטוח. על פי אתר האינטרנט הנ"ל, קבוצת כלל הינה הגדולה בישראל בניהול נכסי חיסכון ארוך טווח, אשר כוללים ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל.
- העתק תדפיס מאתר האינטרנט של המשיבה מצ"ב כנספח "1" לתצהיר התומך בבקשה זו.

1.ב. הפוליסה הקצבתית

6. ביום 1.5.1991 רכש המבקש מהמשיבה פוליסת ביטוח מנהלים קצבתית מסוג "מיטב מנהלים", משתתפת ברווחים. מס' הפוליסה הינו 1539013 (להלן: "הפוליסה הקצבתית"). העתק הפוליסה הקצבתית מצ"ב כנספח "2" לתצהיר התומך בבקשה זו.
7. פוליסות קצבתיות מבטיחות למבוטח קצבה חודשית החל ממועד הפרישה לכל ימי חייו, ולעתים אף לאחר מכן לשאריו, בהתאם לתנאי הפוליסה.
8. חישוב הקצבה החודשית לה יהיה זכאי המבוטח החל מגיל הפרישה, מתבצע באמצעות חלוקת החיסכון המצטבר שצבר המבוטח, במקדם הקצבה.
כך, לדוגמה, באם החיסכון המצטבר שצבר המבוטח עד לגיל הפרישה הינו 1,000,000 ₪, ומקדם הקצבה שלו הינו 200, אזי סכום הקצבה החודשית לה יהיה המבוטח זכאי החל ממועד הפרישה, הינו התוצאה של חלוקת 1,000,000 ב- 200, קרי 5,000 ₪.
9. מקדם הקצבה נקבע בין היתר על פי תוחלת החיים הממוצעת בישראל.
10. מאחר ותוחלת החיים בישראל עולה עם השנים, מקדם הקצבה עולה גם הוא עם השנים, כאשר ככל שמקדם הקצבה גבוה יותר, כך גובה הקצבה החודשית לה יהיה זכאי המבוטח בגיל הפרישה, נמוך יותר.
לדוגמה, מבוטח שצבר חיסכון מצטבר של 1,000,000 ₪, ומקדם הקצבה שלו הינו 160, יהיה זכאי במועד הפרישה לקצבה חודשית בסכום של 6,250 ₪ (1,000,000 חלקי 160). בעוד שמבוטח שצבר חיסכון זהה (1,000,000 ₪), ומקדם הקצבה שלו הינו 200, יהיה זכאי במועד הפרישה לקצבה חודשית בסכום של 5,000 ₪ (1,000,000 חלקי 200).
11. אחד היתרונות של אפיק החיסכון מסוג ביטוח מנהלים, להבדיל מאפיקי חיסכון פנסיוניים אחרים (דוגמת קרנות פנסיה), הינו העובדה שפוליסות ביטוח מנהלים מבטיחות מקדם קצבה מובטח, קבוע, שאינו משתנה עם השנים.
12. מאחר וכאמור לעיל, תוחלת החיים עולה עם השנים, ולכן גם מקדמי הקצבה גדלים עם הזמן, קיים יתרון גדול בכך שמקדם הקצבה נקבע במועד בו המבוטח רוכש את הפוליסה, ומקובע במועד זה, ואינו יכול להשתנות עם השנים למרות עליית תוחלת החיים.
13. גובה מקדם הקצבה הינו, אפוא, בעל משמעות כספית מהותית, והוא משפיע באופן ישיר על גובה הקצבה החודשית לה יהיה זכאי המבוטח בגיל הפרישה.
14. מקדם הקצבה שהבטיחה המשיבה למבקש במסגרת הפוליסה הקצבתית, הינו 166.63. על פי תנאי הפוליסה, בהתאם למקדם הנ"ל, ולחיסכון המצטבר שיצבור המבקש עד למועד הפרישה, יהיה זכאי המבקש לקצבה חודשית לכל ימי חייו החל ממועד הפרישה.

2.ב הפוליסה ההונית

15. ביום 1.6.2001, בעקבות חוק ההסדרים לשנת 2000 שאפשר פתיחת פוליסות ביטוח הונית, רכש המבקש, בנוסף לפוליסה הקצבתית, פוליסת ביטוח מנהלים מסוג "מיטב הון 2001", משתתפת ברווחים. מס' הפוליסה הינו 4510327 (להלן: "הפוליסה ההונית"). העתק הפוליסה ההונית מצ"ב כנספח "3" לתצהיר התומך בבקשה זו.
16. הפוליסה ההונית נועדה לאפשר למבוטח למשוך במועד הפרישה את סכום החיסכון המצטבר שצבר בביטוח המנהלים, במשיכה חד פעמית (להבדיל מהפוליסה הקצבתית, שבמועד הפרישה ממירה את החיסכון המצטבר לקצבה המשולמת על בסיס חודשי).
17. יובהר, כי בפוליסה ההונית לא נקבע מקדם קצבה, מאחר וכאמור לעיל, על פי טבעה של פוליסה זו, הכספים המצטברים בה אינם מומרים לקצבה, אלא נמשכים במשיכה חד פעמית.
18. אותו הסכום החודשי שהופקד עד למועד פתיחת הפוליסה ההונית, בפוליסה הקצבתית, פוצל החל מחודש יוני 2001 בין שתי הפוליסות. החל מחודש יוני 2001 ועד לחודש מרץ 2009 הופרשו לטובת המבקש כספים, מידי חודש, במקביל, הן לפוליסה הקצבתית והן לפוליסה ההונית.

3.ב התיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים, והאופן הפסול בו ניצלה המשיכה את התיקון לשם הגדלת רווחיה, תוך שהיא פוגעת בזכויותיהם הפנסיוניות של מבוטחיה

19. ביום 21.1.2008 נכנס לתוקף חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח - 2008 (להלן: "תיקון מס' 3" או "התיקון לחוק").
20. בין היתר קבע תיקון מס' 3 כי החל ממועד כניסתו לתוקף של התיקון, לא ניתן יותר להפקיד כספים למטרת משיכת סכום הוני חד פעמי במועד הפרישה, כך שהחל ממועד התיקון ניתן להפקיד כספים למטרת קצבה בלבד. מאחרי חוק זה עמד הרצון להבטיח שיעמוד לזכות המבוטחים תשלום חודשי קבוע שיאפשר להם להתקיים בכבוד.
21. בעניין זה מופנה כבוד בית המשפט לסעיף 1 להצעת התיקון לחוק:

"מטרתו של חוק זה לקבוע הסדרים שונים להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה, לסיוע לעובדים ברמות השכר הנמוכות, להבטחת רמת חיי העובדים בגיל הפרישה ולחלוקה שוויונית יותר של נטל המס". [הצעת חוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מס הכנסה שלילי, פנסיה חובה, הפחתת שיעורי המס ותיקוני חקיקה), התשס"ז - 2007, הצעות חוק הממשלה 291 (תשס"ז)]

העתק תיקון מס' 3, והעתק העמודים הרלבנטיים מהצעת החוק שפורסמה בהצעות חוק הממשלה - 291 (תשס"ז), מצ"ב בהתאמה כנספחים "4" ו-"5" לתצהיר התומך בבקשה זו.

22. כן קבע תיקון מס' 3 מטבע לשון חדש - "קופת גמל משלמת לקצבה", שהיא פוליסה אשר ממנה ניתן למשוך כספים במועד הפרישה למטרת קצבה בלבד (להלן: "פוליסה משלמת לקצבה"), להבדיל מ"קופת גמל לא משלמת לקצבה", ממנה לא ניתן למשוך כלל את כספי החיסכון, אלא באמצעות העברתם קודם לפוליסה משלמת לקצבה (להלן: "פוליסה לא משלמת לקצבה").

23. בעקבות התיקון לחוק, נדרשו חברות הביטוח לבצע התאמות בפוליסות ביטוח המנהלים הקיימות.
24. אף על פי כן, משך למעלה מ- 14 חודשים לאחר כניסתו לתוקף של השינוי, לא טרחה המשיבה להודיע למבקש וליתר לקוחותיה דבר אודות שינויי החקיקה, ולא הודיעה להם דבר אודות ההשלכות של שינויי החקיקה על פוליסות הביטוח המתנהלות אצלה.
25. רק ביום 29.3.2009, שלחה המשיבה למבקש הודעה, רטרואקטיבית, בדבר שינויים שכבר ביצעה בפוליסות ביטוח המנהלים, בעקבות התיקון לחוק. העתק הודעת המשיבה מיום 29.3.2009 בנוגע לפוליסה הקצבתית, והעתק הודעת המשיבה מיום 29.3.2009 בנוגע לפוליסה ההונית, מצ"ב בהתאמה **כנספחים "6" ו-"7"** לתצהיר התומך בבקשה זו.
- יודגש כבר עתה כי המדובר בהתנהלות חמורה ופסולה של המשיבה, אשר פעלה כך במכוון, במטרה לזרוע ערפל, ולהסתיר את השינויים שביצעה בפוליסות, ואת הנזקים שגרמה לזכויותיהם הפנסיוניות של מבוטחיה, תוך שהיא גורפת רווחי עתק על חשבונם.
26. בכל הנוגע לפוליסה הקצבתית של המבקש, לא נדרשו שינויים בעקבות התיקון. בעניין זה מופנה בית המשפט הנכבד להודעת המשיבה מיום 29.3.2009 (נספח "6"), שכותרתה "עדכון פוליסה מס' 1539014 בעקבות שינויים בחקיקה", שם הודיעה המשיבה למבקש כך:
- "... לאור העובדה כי הפקדוטיך הינן למסלול קצבה בלבד הרי שאין שינוי בפוליסה שברשותך אשר תקרא מעתה קופת גמל משלמת לקצבה".**
27. ואולם, בפוליסה ההונית נדרשה חברת הביטוח לבצע שינויים (ראה העתק הודעת המשיבה מיום 29.3.2009 בנוגע לפוליסה ההונית, נספח "7").
28. הפוליסה ההונית הומרה ע"י המשיבה לפוליסה לא משלמת לקצבה (להלן: **"הפוליסה ההונית שהומרה"**).
29. בין היתר, בעת המרת הפוליסה ההונית לפוליסה לא משלמת לקצבה, היה על המשיבה להצמיד לפוליסה מקדם קצבה, שכן כאמור בפרק 2/ לעיל, הפוליסה ההונית, מעצם טבעה, לא כללה מקדם קצבה.
30. ואולם - במקום ליישם את התיקון לחוק באופן סביר והוגן שלא יביא לפגיעה במבוטחיה, ולהעניק למבקש את אותו מקדם קצבה שהובטח לו בפוליסה הקצבתית שלו, אשר נפתחה כאמור לעיל בשנת 1991, ואשר ממשיכה להיות פעילה עד היום, בחרה המשיבה להצמיד לפוליסה ההונית שהומרה, מקדם קצבה חדש, בהתאם לתוחלת החיים כפי שהינה בשנת 2009, תוך שהיא מנצלת את ההזדמנות שנקרתה בדרכה, בדמות תיקון החקיקה, כדי להגדיל את רווחיה ע"י הרעת מקדם הקצבה של מבוטחיה, ודרך כך, להקטנת הקצבה החודשית שתידרש לשלם להם בגיל הפרישה.
31. מעבר לכך שהמשיבה לא הייתה רשאית לעשות כן, ופעולותיה הני"ל אינן כדין, הרי שמדובר במדיניות פסולה ובלתי ראויה, וניצול לא הולם, לשון המעטה, של כוחה, למול היעדר הידע של לקוחותיה, לשם הגדלת רווחיה, והדבר ראוי לגינוי.
- יתרה מזאת, גם האופן בו הוציאה המשיבה לפועל את מדיניותה הפסולה הני"ל, במחשכים, תוך שהיא מסתירה את העובדות ממבוטחיה - גם הוא אינו כדין, וגם הוא בלתי ראוי לחלוטין.

32. עד למועד הגשת בקשה זו לא טרחה המשיבה להודיע למבקש מהו מקדם הקצבה שהצמידה לפוליסה ההונית שהומרה...

33. על פי המידע שקיבל המבקש מסוכנות הביטוח שלו באותה עת, לאחר שיזם פנייה אליהם - הסתבר למבקש שמקדם הקצבה שהצמידה המשיבה לפוליסה ההונית שהומרה, הינו 184.47. כן ציינה סוכנות הביטוח כי ברירת המחלל הינה קצבה המשולמת למשך לא פחות מ- 240 חודשים, ובה מקדם הקצבה הינו 201.04.

מצ"ב כנספח "8" לתצהיר התומך בבקשה זו, מייל מיום 5.5.09 ששלחה סוכנות הביטוח "תמוז" אל המבקש, ובו המידע לגבי מקדם הקצבה בפוליסה ההונית שהומרה.

34. כתוצאה מכך שהמבקש קיבל בפוליסה ההונית שהומרה מקדם קצבה חדש, גרוע יותר ממקדם הקצבה שהיה לו בפוליסה הקצבתית שלו (שנפתחה בשנת 1991), נפגעה הקצבה החודשית לה יהיה זכאי המבקש בגיל הפרישה.

35. יתרה מזאת, ולא פחות חמור מהאמור לעיל - לא רק שהמשיבה בחרה להצמיד לפוליסה ההונית שהומרה מקדם קצבה גרוע מזה שקיים למבקש בפוליסה הקצבתית שבבעלותו, והסתירה זאת ממבוטחיה, אלא שהיא גם מסרבת לאפשר למבקש לנתב מעתה ואילך את הכספים שהפקיד עד לתיקון בפוליסה ההונית, לפוליסה הקצבתית שלו, על מנת שיוכל ליהנות בדרך זו ממקדם הקצבה העדיף שיש לו בפוליסה הקצבתית, תוך שהיא מאלצת אותו להפקיד כספים לפוליסה שתנאיה גרועים מתנאי הפוליסה הקצבתית שלו, וגורמת דרך כך לפגיעה הולכת וגדלה בקצבה החודשית לה יהיה זכאי בגיל הפרישה.

בעניין זה מופנה בית המשפט הנכבד להעתק בקשה שנשלחה מטעם המעסיק הקודם של המבקש אל המשיבה ביום 29.7.08, במסגרתה נתבקשה המשיבה לאפשר העברת מלוא הפרשות מעתה ואילך לפוליסה הקצבתית, ותשובת המשיבה מיום 1.2.09, לפיה היא מסרבת לעשות כן. העתק הבקשה ותשובת המשיבה מצ"ב כנספחים "9" ו-"10" לתצהיר התומך בבקשה זו.

36. יצויין כי בטרם הוגשה תביעה זו, פנה המבקש מספר פעמים אל המפקח על הביטוח, על מנת לקבל עמדתו ביחס להתנהלות הפסולה של המשיבה. ואולם עד למועד הגשת בקשה זו לא התקבלה התייחסות המפקח על הביטוח, ועל כן נאלץ המבקש להגיש התובענה.

מצ"ב כנספח "11" לתצהיר התומך בבקשה זו מכתב הפנייה של המבקש מיום 20.12.2009 אל המפקח על הביטוח, וכן אישור מאת המפקח על הביטוח בדבר קבלת הפנייה.

ג. הנזק האישי שנגרם למבקש

37. נכון ליום 31.12.2008 צבר המבקש בפוליסה ההונית שהומרה חיסכון מצטבר של 19,857 ₪.

38. במהלך שנת 2008 הופרש לטובת החיסכון המצטבר של המבקש בפוליסה ההונית שהומרה, כל חודש, סכום של כ- 1660 ₪ (מתוכם 8.3333% בגין מרכיב פיזיווי פיטורים, בסך של 755 ₪, ו- 10% למרכיב התגמולים, בסך של 905 ש"ח).

מצ"ב כנספח "12" לתצהיר התומך בבקשה זו, העתק הדו"ח שנתי לשנת 2008 של הפוליסה ההונית שהומרה.

39. בהנחה שהמבקש ימשיך להפריש 1,660 ₪ לפוליסה ההונית שהומרה מידי חודש עד גיל 67, יהיה סך החיסכון המצטבר של המבקש בפוליסה ההונית שהומרה, בגיל 67, סכום של 406,700 ₪ (מתוכם 221,725 ₪ בגין מרכיב התגמולים ו- 184,975 ₪ בגין מרכיב פיצויי הפיטורים).

יצוין כי חישוב החיסכון המצטבר דלעיל הינו שמרני, מבלי שנלקחו בחשבון הרווחים שיצטברו על החיסכון המצטבר.

40. הקצבה החודשית לה יהיה זכאי המבקש מכוח הפוליסה ההונית שהומרה, בגיל הפרישה, תהיה סך של 2,204 ₪ (406,700 חלקי 184.47), וזאת במקום 2,440 ₪ אילו היה מקדם הקצבה בפוליסה ההונית שהומרה זהה למקדם הקצבה בפוליסה הקצבתית.

41. כך שכתוצאה ממדיניות הפסולה של המשיבה, יגרם למבקש במועד הפרישה, מידי חודש, נזק בסכום של כ- 236 ₪ (2,440 פחות 2,204), ולשנה, נזק של 2,832 ₪. כמובן שככל שהמשיבה תתמיד במדיניות הפסולה, הרי שבהתאם למשך חייו של המבקש ובהתאם לתנאי הפוליסה, יגדלו היקפי הנזק.

ד. הקבוצה בשמה מוגשת התביעה והנזק שנגרם לקבוצה

42. תובענה זו מוגשת בשמו של כל מי שהייתה בבעלותו קודם לכניסתו לתוקף של חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח - 2008, הן פוליסה הונית של המשיבה והן פוליסה קצבתית (בין אם של המשיבה ובין אם של חברת ביטוח אחרת), ואשר בעקבות התיקון הנ"ל לחוק לא קיבל מקדם קצבה בפוליסה ההונית או שקיבל בפוליסה ההונית מקדם קצבה גרוע ממקדם הקצבה בפוליסה הקצבתית שלו.

43. בידי המבקש אין את הנתונים המדויקים בכל הנוגע למספרם של חברי הקבוצה, אולם ברי כי מדובר בקבוצה המונה עשרות אלפי לקוחות, שאין למבקש אפשרות לאתר אותם, ואשר בידי המשיבה נתונים מדויקים בקשר עם מספרם של חברי הקבוצה וזהותם המדויקת.

44. יחד עם זאת, המבקש מעריך את הנזק השנתי הכללי לקבוצה, בהערכה זהירה, בסכום של כ- 106,900,000 ₪, על פי ההנחות והחישוב שלהלן:

44.1. על פי הדו"ח הכספי של המשיבה לשנת 2009, הופקדו בפוליסות מנהלים של המשיבה בשנת 2009 (למעט בפוליסות שהונפקו לאחר 2004), פרמיות בסך כולל של 1,495,000,000 ₪.

העתק העמודים הרלבנטיים מהדו"ח הכספי של המשיבה לשנת 2009 מצ"ב כנספת "13" לתצהיר התומך בבקשה זו.

44.2. המבקש מעריך שלכ- 50% מכלל המבוטחים של המשיבה בפוליסות ביטוח מנהלים היו קודם לתיקון מס' 3 הן פוליסה הונית והן פוליסה קצבתית. כפועל יוצא ניתן להניח שסך של 747,500,000 ₪ מתוך כלל הפרמיות השנתיות שגובה המשיבה, הינן פרמיות מלקוחות שקודם לתיקון מס' 3 היו בבעלותם הן פוליסה הונית והן פוליסה קצבתית.

44.3. ניתן להניח שכל מי שפתח פוליסה הונית לצד הפוליסה הקצבתית, הפריש לפוליסה ההונית כספים בגובה התקרה המכסימלית המקנה את הטבות המס, כפי שעשה המבקש.

44.4. כך שניתן להניח שמבוטח יחיד מפריש בשנה פרמיות בסך של כ- 19,800 ש"ח לפוליסה ההונית שלו (18.333 אחוז, כפול שכר של כ- 9,000 ₪ ממנו מבוצעות הפרשות לפוליסה ההונית, כפול 12 חודשים בשנה).

44.5. על בסיס חישוב זה, מעריך המבקש שהקבוצה מונה כ- 37,752 **חברים** (747,500,000 חלקי 19,800).

בהתאם לכך, מעריך המבקש את הנזק השנתי שנגרם לכלל הקבוצה בכ- 106,900,000 ₪ (37,752 חברים כפול 2,832 ₪ נזק שנתי למבוטח יחיד).

ה. הטיעון המשפטי

ה.

45. המבקש יטען כי מתוקף מעמדה כמבטח פנסיוני, ומתוקף מערכת היחסים המיוחדת שבין חברת ביטוח למבוטחיה, חלות על המשיבה חובות תום לב, חובות זהירות, חובות אמון וחובות גילוי מוגברות (מסוג *Uberrimae Fidei*) כלפי מבוטחיה.

מקורן של חובות אלה בדיני החוזים (סעיפים 12, 15 ו- 39 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג - 1973), מכח היחסים החוזיים הקיימים בין הצדדים מכוח פוליסת הביטוח, ומכח דיני הנזיקין (סעיפים 35 ו- 36 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]), בשל חובת הזהירות והנאמנות המוטלות על המשיבה כלפי מבוטחיה. בענין זה, ר' למשל, ע"ע 1341/01 רפפורט נ' מבטחים, תק-אר 2003(1), 1285; וכן ע"א 230/80 פנידר נגד קסטרו, פ"ד לה' (2), 713;

46. המבקש יטען כי במסגרת החובות הנ"ל חלה על המשיבה החובה למסור למבוטחיה מידע אמין, בדוק, מלא ומדויק, ולפעול בנאמנות לשמירה על אינטרס המבוטחים, ועל הכספים שהפקידו המבוטחים בידי המשיבה.

47. המבקש יוסיף ויטען כי המשיבה הפרה חובותיה כמבטחת כלפי לקוחותיה, בכך שביצעה השינויים בפוליסות, באופן שפגע בזכויות המבקש וחברי הקבוצה, תוך שהיא מציגה מצגי שווא מטעים למבוטחיה בקשר עם השינויים שביצעה וההשלכות שלהם על זכויות הפנסיה של המבוטחים, ותוך שהיא מסתירה את השינויים וההשלכות האמיתיות והמלאות שלהם ממבוטחיה, מתוך כוונה לגרוף רווחים על חשבון לקוחותיה, ומתוך כוונה לנצל את התיקון לחוק על מנת לזרוע ערפל במטרה להסתיר את הנזקים שגרמה לחברי הקבוצה.

48. המבקש יוסיף ויטען כי אלמלא גילה המבקש את מדיניותה הפסולה של המשיבה, הייתה המשיבה ממשיכה לפעול מתוך כוונה להסתיר את השינויים שביצעה בפוליסה ואת ההשלכות של מדיניותה, והמשיבה הייתה ממשיכה לגרוף באמצעות מדיניותה הפסולה רווחים אדירים, בזמן שהיא ממשיכה לגרום לפגיעה הולכת וגדלה בקצבה החודשית של מבוטחיה, אשר נועדה להבטיח את מחייתם בכבוד בגיל הפרישה.

49. המבקש יטען כי פעולותיה ומחדליה של המשיבה עולים גם כדי הפרת חוזה הביטוח בינה לבין המבקש.

המבקש יטען כי שעה שהמשיבה פעלה כמפורט בבקשה זו, ושעה שהמשיבה מסרבת לאפשר למבוטחים לשמר את זכויותיהם על ידי הפרשת מלוא הכספים מעתה ואילך לפוליסה הקצבתית על מנת ליהנות ממקדם הקצבה העדיף שיש להם בפוליסה הנ"ל, ושעה שהיא מסרבת להעניק למבוטחים בפוליסה ההונית שהומרה את אותו מקדם קצבה שיש להם בפוליסה הקצבתית, פועלת המשיבה שלא בתום לב ושלא בדרך מקובלת, תוך שהיא מפרה את פוליסת הביטוח. דיני תום הלב והדרך המקובלת, מקבלים משנה תוקף כל אימת שמדובר בחוזה ביטוח וחיסכון פנסיוני ארוך טווח, לנוכח חובות הגילוי הזהירות והאמון המוגברות שחלות על חברת ביטוח.

50. המבקש יוסיף ויטען כי בפעולותיה של המשיבה כמפורט לעיל בתובענה זו, ובכך שפגעה בזכויות מבוטחיה, וגרפה רווחים על חשבונם, התעשרה המשיבה שלא כדין על חשבון מבוטחיה, ועל כן עליה להשיב למבקש וליתר חברי הקבוצה את שווי התעשרותה, בהתאם להוראת סעיף 1 לחוק עשיית עושר שלא במשפט, התשל"ט - 1979.

51. המבקש יוסיף ויטען כי מדיניותה הפסולה של המשיבה, והאופן בו ניצלה את התיקון לחוק על מנת לגרוף רווחים על חשבון פגיעה בזכויות הפנסיה של לקוחותיה, מסכלים את כוונת המחוקק ואת הרציונלים שעמדו בבסיס התיקון לחוק, אשר מטרתם הייתה להבטיח לכל אזרח פנסייה הולמת שתבטיח מחייה בכבוד.

52. ברור שלא הייתה למחוקק כוונה לפגוע בזכויות המבוטחים, אלא להפך, להיטיב עמם, ואין שום היגיון או הצדקה לכך שהתיקון לחוק יביא לפגיעה בזכויות המבוטחים, שעה שניתן היה ליישם את החוק באופן שלא יביא לפגיעה בהם, בין היתר ע"י הפרשת מלוא הכספים החל ממועד התיקון לפוליסה הקצבתית של המבוטחים, או ע"י כך שחברת הביטוח תעניק למבוטח בפוליסה ההונית שהומרה, את אותו מקדם קצבה שקיים לו בפוליסה הקצבתית.

53. בשולי הדברים - עיון באתר האינטרנט של המשיבה מעלה כי היא הציבה לעצמה קוד אתי, שלטענתה היא מחויבת לו. בין היתר מכיל הקוד האתי התחייבות של המשיבה לפעול באופן הגון כלפי מבוטחיה, ושלא להציג מצגים מטעים:

"8. מסחר הוגן

על עובדי החברה לנהוג באופן הוגן והגון במסגרת יחסיהם עם צדדים שלישיים, לרבות מבוטחים, ספקים, וסוכנים. הגינות זו נדרשת גם בכל הקשור במתחריה של החברה. המידע העסקי הנדרש לפעילות החברה יגיע לידי עובדי החברה אך ורק באמצעים כשרים ועל פי חוק. אין להציג מצג מטעה של עובדות, לעשות שימוש לרעה במידע סודי, וכד. "

העתק הקוד האתי הנ"ל מצ"ב כנספח "14" לתצהיר התומך בבקשה זו.

54. אין ספק שהתנהלותה החמורה של המשיבה, והאופן הפסול בו היא נוהגת במבוטחיה, שעה שהיא פוגעת בזכויות בסיסיות אשר אמורות לעמוד להם לגיל פרישה, תוך שהיא גורפת על גבם רווחים, ותוך שהיא מסתירה את פעולותיה הנ"ל - איננה עולה בקנה אחד, לשון המעטה, עם הצהרותיה האתיות, וברור שגם בקוד האתי הנ"ל, מציגה המשיבה מצג שווא מטעה של כוונותיה, והוא איננו אלא סיסמה ריקה מתוכן.

- ו. ההצדקה לאישור התובענה כייצוגית
- 1.ו. ההצדקה לאישור התביעה כייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו - 2006
55. המבקש יטען כי יש לאשר את התובענה כייצוגית בהתאם לסעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות, הקובע כדלקמן:
- "לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השנייה או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית;"
56. ס"ק 2 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות קובע ומגדיר את העילות בגינן ניתן להגיש תביעה ייצוגית, וביניהן:
- "2. תביעה נגד מבטח, סוכן ביטוח או חברה מנהלת, בקשר לענין, לרבות חוזה ביטוח או תקנון קופת גמל, שבינם לבין לקוח, לרבות מבוטח או עמית, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו."
57. המבקש יטען כי הוא וחברי הקבוצה הינם לקוחות ומבוטחים של המשיבה, שהינה מבטחת.
58. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות קובע כדלקמן:
- "(א) אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן:
- (1) אדם שיש לו עילה בתביעה או בעניין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה;"
- ...
- (ב) בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)(1) - די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק."
59. סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כדלקמן:
- "בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:
- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;
- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב;
- 2.ו. השאלות של עובדה ומשפט המשותפות למבקש ולחברי הקבוצה
60. המבקש יטען כי התובענה מעוררת את השאלות העובדתיות והמשפטיות המשותפות שלהלן:
- 60.1. האם המשיבה הפרה את חובותיה מכוח הדין כלפי לקוחותיה, בכך שהסתירה את השינויים שביצעה בפוליסות בעקבות התיקון לחוק, ובכך שלא הביאה לידיעתם את ההשלכות של מדיניותה על זכויות הפנסיה שלהם.

60.2. האם המשיבה הייתה רשאית להמיר את הפוליסה ההונית של המבקש ויתר חברי הקבוצה לפוליסה משלמת לקצבה, ולהצמיד לפוליסה הנ"ל מקדם קצבה גרוע מזה שהיה למבקש ויתר חברי הקבוצה קודם לתיקון לחוק, באופן הפוגע בזכויות חברי הקבוצה.

60.3. האם האופן בו יישמה המשיבה את תיקון מס' 3 לחוק הינו תקין.

61. ההכרעה בשאלות אלה משותפת לכלל חברי הקבוצה המיוצגת בתביעה זו.

3.1. הגשת תובענה ייצוגית עדיפה על הגשת תביעות אישיות, מוצדקת והוגנת להכרעה במחלוקת

62. במידה ולא יתאפשר בירור התובענה בדרך של תובענה ייצוגית, עשוי הדבר להביא להגשת מספר רב של תביעות נפרדות, מצד מבוטחים רבים, כאשר הסוגיה בה נדרשת הכרעה, הינה סוגיה זהה לכלל חברי הקבוצה.

63. ריבוי תביעות יכביד על מערכת בתי המשפט שלא לצורך, ויאלץ את המשיבה לנהל מספר רב של התדיינויות בערכאות שונות ברחבי הארץ. הדבר יביא לבזבוז מיותר של משאבים, זמן וממון, הן מצד המשיבה, הן מצד מערכת בתי המשפט, והן מצד המבוטחים, ועלול להביא לתוצאות סותרות.

64. בנוסף, קיים חשש כי חלק גדול מחברי הקבוצה (אם לא כולם) כלל אינם מודעים לזכויותיהם או שהינם חסרים את האמצעים הדרושים לשם ניהול הליך משפטי ולפיכך, בהיעדר תובענה ייצוגית, הם לא יזכו בקבלת הסעדים המבוקשים, ועולם כמנהגו ימשיך לנהוג.

65. טענה זו מקבלת משנה תוקף לאור העובדה שתחום הביטוח הפנסיוני הינו תחום מורכב, ולאור העובדה שהמשיבה נוקטת, במכוון, במדיניות של זריעת ערפל והסתרת העובדות והשינויים שהיא מבצעת בפוליסות, וההשלכות שיש לשינויים הנ"ל על זכויות מבוטחיה, על מנת להקשות על מבוטחיה לעמוד על זכויותיהם.

4.1. קיים יסוד סביר להניח כי המבקש מייצג בדרך הולמת את עניינם של חברי הקבוצה

66. המבקש נמנה על נפגעי מדיניותה של המשיבה ועניינו בתובענה זו זהה לעניינם של כל שאר חברי הקבוצה. מה גם שהעובדות הנוגעות לנושא התובענה זהות מעיקרן.

67. המבקש נקט יוזמה והגיש תביעה בשם כלל ציבור המבוטחים אשר נפגעו עקב מדיניותה של המשיבה.

68. באי כוחו של המבקש הינם עורכי דין המנוסים והמתמחים בניהול של תובענות ייצוגיות.

69. בהתאם לכך, קיים יסוד סביר להניח כי המבקש ייצג בדרך הולמת את עניינם של חברי הקבוצה.

5.1. התובענה הוגשה בתום לב

70. המבקש הוא לקוח של המשיבה, והוא הגיש תובענה זו במטרה להגן על הזכויות הפנסיוניות שלו ושל יתר המבוטחים הנמנים על חברי הקבוצה, אשר אינם מודעים לזכויותיהם, ואינם יכולים לעמוד על מימושן.

71. כן מבקש המבקש להביא לשינוי מדיניותה של המשיבה, אשר מנצלת את חוסר הידיעה של הלקוחות, ואת הקשיים להתעמת עם המשיבה.

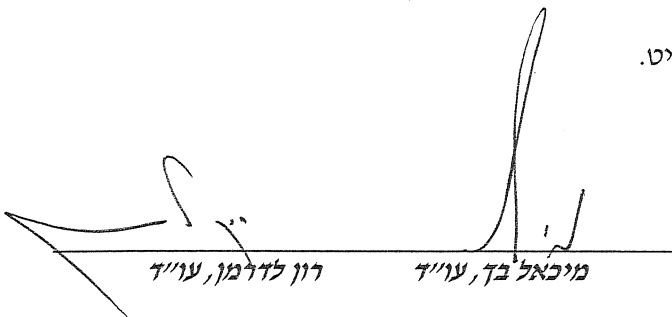
6.1. גודלה של הקבוצה מצדיק הגשת תובענה ייצוגית

72. הקבוצה מונה עשרות אלפי חברים, אשר להם אינטרס משותף וישיר בבירור התובענה בדרך של תובענה ייצוגית. באם לא יתאפשר בירור התובענה בדרך זו, תמנע מרובם המכריע (אם לא מכולם), האפשרות לקבל סעד כלשהו בגין המעשים נשוא התובענה, שכן חלק גדול מהם כלל אינו מודע לזכויותיו, מה גם שהסוגיה העומדת בבסיס התביעה הינה סוגיה זחה לכלל חברי הקבוצה, וניהול הליכים פרטניים לגבי כל אחד מחברי הקבוצה יכביד שלא לצורך על מערכת המשפט, ועשוי להביא לתוצאות סותרות, ללא הצדקה.

1. סוף דבר

73. על יסוד כל האמור לעיל בבקשה זו, יתבקש בית המשפט הנכבד להיעתר לבקשה כמפורט ברישא.

74. בקשה זו נתמכת בתצהירו של המבקש, מר יורם גרניט.

רוֹן לֶדְרֵמָן, עו"ד   מִיכָאֵל בֶּן-זֻר, עו"ד

ב"כ המבקש
מיכאל בן ושות', משרד עו"ד ונוטריון

תל אביב, היום 28 במרץ, 2010